

TUNA med STÖDE och ATTMAR. (Medelpad.)

Enligt 1314 års uppbördslängd för den s. k. sexårgården var afgiften från *Tuna cum annexa* 6 öre årligen, och till lösen af ärkebiskop Olof Björnssons pallium bidrog kyrkan år 1316 med 1 mark och prästen med 2 mark (DS 3, n. 1946, 2043). Med annexan afses här *Attmar*, enär *Stöde*, som vid denna tid utgjorde själfständigt pastorat, sannolikt först efter 1300-talets midt lades som annex under Tuna. Denna omfattning hade gället i hvarje fall år 1425 (se nedan). Under en af sina större visitationsresor till Norrland besökte ärkebiskop Olof såväl Tuna som Stöde på nyåret 1319 (DS 3, n. 2218). Med samma ärkebiskop ingick Norrlandsfogden Johan Ingemarsson den 23 maj 1331 en öfverenskommelse om fördelning af några fastigheter, som de gemensamt ägde, hvarvid bl. a. en lägenhet i Värsta i Tuna s:n tillföll fogden, under under det att en fjärdedel i byn Fors jämte ett fiske i Ragunda kom på ärkebiskopens lott. (DS 4, n. 2850). Tack vare några Stöde kyrkarkiv tillhöriga pergamentbref, utfärdade vid senare ärkebiskopliga visitationer, får man en ingående kännedom om den kyrkliga ordningen inom pastoratet under 1400-talet, hvilken torde vara representativ för förhållandena i ett större landsortsgäll med flere annex, där khden såsom ensam ordinarie präst hade att ombesörja själarykten. Vid en visitation i Tuna 21 febr. 1425 fastställer ärkebiskop Johannes Haquini gudstjänstfördelningen mellan moderförsamlingen och de båda annexen, till förebyggande af vidare klagomål från församlingarnas sida. Khden skall vara förbunden att en söndag i hvarje månad hålla gudstjänst i Stöde, en ock i *Otman* (dåtida namnformen för Attmar) och de två öfriga i Tuna. Samma proportion skall iakttagas beträffande de kyrkliga festdagarna, så att sedan två firats i moderförsamlingen, de tvenne närmast följande böra ägnas åt annexen. Till dessa allmänna regler fogades följande speciella stadganden. Eftersom båda annexkyrkorna hade S:t Olof till skyddspatron, skulle khden på den åt honom helgade dagen själf förrätta tjänst i Stöde och om möjligt anskaffa en medhjälpare, som samtidigt kunde officiera i Attmar, men för den händelse något biträde icke stode

att erhålla, skulle Olofsmässan firas i Stöde två år å rad och i Attmar det tredje. Angående de stora festerna fastställdes, att julhögtiden skulle firas i Tuna tvenne år i följd och samma dagar en mässa läsas i Attmar samt det 3dje året Stöde enbart få julgudstjänst. Påskfirandet skulle hvarje år vara förbehållet åt Tuna, dit Attmarsborna hade att infinna sig för nattvardens anammande. Däremot skulle kommunionen äga rum i Stöde på parasceve (långfredagen), första söndagen efter påsk och pingstdagen.¹ Från senare visitationer af ärkestiftets chefer ha bevarats ett par indulgensbref närmast rörande Stöde församling, det ena utfärdadt af ärkebiskop Nicolaus Ragvaldi i Stöde 16 febr. 1440, det andra af Jöns Bengtsson Oxenstierna i Tuna 25 jan. 1462. Båda utlofvade 40 dagars aflat åt dem, som vid kyrkofesterna besöka Stöde kyrka, deltaga i processionerna å kyrkogården till de dödas minne, bidra till kyrkans underhåll och prydnad samt med böjda knän läsa sina pater noster och ave Maria. Det senare brefvet är så tillvida intressantare, som däri uppräknas de många dagar, hvilka på ett eller annat sätt skulle celebreras. De allmänna voro: Juldagen, Omskärelsedagen, Epiphanie, långfredagen, påsk, Kristihimmelsfärdsdag, rogate (bönsöndagen), pingst, trefaldighetssöndagen och Christi lekamadag, samt de särskilda festedagarne: jungfru Marias, apostlarnes, kyrkans skyddspatroners och hennes invigningsdag, Johannes döparens dag, Larsmäss, Ersmäss, Hindersmäss, Nicolai, Michaelis, Mårtensmäss, alla heliga martyrs, botfärdiges och junfrurs dag, så ock helga korsets fester, samt minnesdagen öfver alla troende aflidna.

Att ett Helga Trefaldighetsgille funnits i Tuna i slutet af medeltiden framgår af ett kvitto, som ehuru odateradt synes förskrifva sig från början af 1500-talet och är utfärdadt af *Håkan Jönsson*, präst och föreståndare för S:t Johannis hospital i Eskilstuna. Han erkänner sig ha uppburit XX öre S:ti Johannisa-penningar af beskedelig dandeman Olaff Niclisson och alla gillebröderna af Helga Trefaldighetsgillet, »for hvilka penninga I haffua XL aar och XL karene aff alla skerselspino til domen». (Handl. rör. Skand. hist. 17, s. 45.)

Från Tuna, som på 1660-talet blef regalt pastorat, utbröts Stöde till eget gäll år 1859 jämlikt kungl. bref 9 nov. 1852 (se *Stöde*). Det andra annexet Attmar afsöndrades 1892, enl. kgl. bref 24 okt. 1890 (se *Attmar*). I Tuna pastorat fanns åtminstone sedan slutet af 1500-talet en kapellan i Stöde, men i slutet af 1630-talet anställdes äfven en komminister i Attmar. Vid annexförsamlingarnas utbrytning indrogos komministertjänsterna, så att khden i Tuna sedan dess varit ensam präst härstädes.

I några bevarade fragment af Tuna kyrkas räkenskaper för åren 1450-58 finner man under år 1452 en utgiftspost om 8 mark för »kyrkyobygningh», tydligen någon reparation. År 1559 utgick af kyrktionden 1 pund korn till att uppbygga sakristian. Vid den visitation, som »biskopen», i Gefle Nils Olsson höll i Tuna år 1563 utanordnade han bl. a. som hjälp till kyrkiones bygning 8 mark åt Tuna, och det i form af tiondekorn utgående anslaget användes till kost och lön åt 2 karlar, som »spænte sakerstijen». Kyrkan, hvars långskepp mätte 21¼ aln. i längd och 17½ aln. i bredd, hade ett smalare 10¾ aln. bredt och 9½ aln. långt kor. Hon var mörk och blef med tiden för trång, hvarför församlingen efter flere års öfverläggningar på sockenstuga 19 jan. 1777 enade sig om att bygga en ny stenkyrka. Rifningen af den gamla och förbere-

¹ Att dessa bestämmelser i hufvudsak ansågos bindande ännu i slutet af 1500-talet, framgår af de klagomål, som Stödeborna afgåfvade 1589 på grund af vissa afvikelser från den häfdvunna ordningen.

delserna för nybygget fortskredo så raskt, att grundstenen till det nya templet kunde läggas af v. landshöfdingen öfverstelöjtnant Joh. R. von Rosenheim redan 20 maj s. å. Yttermurarna till den 50 aln. långa och 25 aln. breda byggnaden, som uppfördes under ledning af byggmästaren Per Hagmansson delvis efter ritning af hans fader Dan. Hagman, voro färdiga till 5 juli 1778, taket och hela inredningen till 30 nov. s. å., då första gudstjänsten hölls. Kort därpå lades grunden till ett västtorn, som emellertid ej kom till utförande.

Bland de få resterna af medeltida inventarier märkas ett dopfuntlock af trä från 1200-talet, en fyrpassformad emaljerad platta från samma århundrade samt ett ciborium af förgylld koppar, svensk arbete från 1300-talet med inskriften: *Ave Maria gracia* (plena).

KYRKOHERDAR.

1. Dominus **Kætilvastus** [1337], curatus in ecclesia Tunum in Mædhalpadha, bevittnar jämte ärkebiskop Petrus i Upsala samt flere andra präster och lekmän ett af Gudlef Bilder den 29 juli 1337 upprättadt testamente, enligt hvilket särskildt frikostliga gåfvor skulle tillfalla Sollefteå kyrka. Därjämte tilldelades 2 öre åt hvarje khde och kyrka såväl i Ångermanland som Medelpad (DS 4, n. 3311).

2. Dominus **Magnus** [1374] de Tunum, curatus ecclesiæ var närvarande vid Ragnholmsund i Selånger 7 okt. 1374, då ärkebiskop Birger Gregersson på återresa från öfre Norrland tog del af de gamla bestämmelserna om riksgränsen, hvilka voro införda i ett i Selångers kyrka förvaradt exemplar af Hälsingelagen (DN 3, n. 395).

3. Dominus **Olaus** [1515], curatus i Tuna, och kyrkvärdarne Björn i Fors och Olof i Mordstad (Målsta) erhöilo d. å. kvitto å 24 mark, som en visiterande Upsalakanik uppbar af Tuna kyrka för ärkebiskopsstolens räkning. (Pappersbref i RA.)

4. Dominus **Andreas** [-1526] curatus in Thwna. Då ärkebiskop Johannes Magnus visiterade här i Tuna 27 febr. 1526, utfärdade han ett intyg, att herr Andreas och kyrkvärdarne Erik Eriksson och Olof Olofsson lämnat full och tillfredsställande redovisning för kyrkans inkomster under de 5 närmast förflutna åren, samt att han uppburit, hvad som fallit på ärkebiskopens lott. Några dagar senare lämnade han en liknande kvitto beträffande Stöde annexkyrka. Vid synodalmötet i Upsala 9 juli 1526 tillkännagafs, att dom. Andreas in Thwna aflidit under det år, som förflutit sedan förra årsmötet. Det är sålunda tydligt, att han kort tid efter visitationen afgått med döden våren 1526.

5. Herr **Per** [1530] är detta år khde i Tuna och Stöde, enligt ett af fogden i Medelpad Staffan Sasse utfärdadt dombref, hvarigenom en halfgårdsjord åker, 2/3 liggande i Edsta, 1/3 i Sjulsta, hvilken fordom såsom gåfva tillfallit Stöde prästbord, men som Paul i Edsta i egenskap af börde- man ville tillägna sig, tilldömdes prästbordet. Originalbrefvet, ännu tillhörigt Stöde kyrka, anträffades i en skrubb i gamla kyrkans sakristia, som började nedrifvas 1 maj 1685 enl. påteckning af dåvarande khden O. Lidman. (*J. Nordlander*, Norrl. saml. 2, s. 63.)

6. Herr **Olaff** [1542], kyrchoherre i Twna, bevittnar med sitt sigill en af Ketil Jonsson i Tuna den 6 mars 1542 utfärdad fullmakt, som bemyndigar Lasse Nilsson i Finnflo att af Ketils svåger Olof Jonsson utkräfva och uppbära landskyld för den jord, som denne i 20 år utan afgift innehafte. Orig. bref å papper i Fanbyn, Sundsjö s:n. (JFT 3, s. 49.)

7. **Peder Andreæ** [1543-51] brukade förstnämnda år den till kyrkbordet hörande jorden 29 mål åker i Öfvertuna och en utjord om 9 mål i Hvattjom. Kon. Gustaf I kallar honom 30 maj 1548 »vår prowest i Mädelpa», då han gifver kvitto på allt det silfver, som prosten levererat från Medelpads kyrkor, sammanlagdt uppgående till 80 löd. mark 9 lod och 1 kvintin. Tuna kyrkas bidrag utgjorde 9 löd. mk 7 lod förgylldt silfver och 6 löd. mk 10 lod förgylld koppar. (KGR.) År 1550 efterlät konungen åt herr Peder och tvenne bönder fångsten mellan S:t Margareta tid och Larsmäss från ett kronans laxfiske i Tuna s:n, hvilket enligt deras uppgift då endast gaf små örelax, men då det kom till konungens öron, att de farit med lögn och bästa laxen togs just under denna tid, befallde han sin fogde att därom ransaka. (KGR 23/7 1551.) Följden af denna oärlighet blef, att herr Peder s. å. afsattes och måste till konungen i böter gifva en silfverskål om 1 löd. mark (KGR 20/5 1552). Emellertid togs han åter till nåder, och ärkebiskop Lars i Upsala fick 22 maj 1552 kungl. befallning att förskaffa herr Peder ett annat gäll inom stiftet. Huru det gick med den saken är ej känt, men den herr Peder Andreæ, som å Jämtlandsprosten Erik Anderssons vägnar d. 9 mars 1553 till kung Gustaf personligen öfverbringade 25 mårdsinn i gåfvor, skatter eller testamente från jämtländska präster, kan möjligen vara f. d. khden i Tuna. (Jfr III, s. 106.)

8. **Carolus Henrici (Bröms)** (1551-1600), sannolikt från Hälsingland, erhöll af kon. Gustaf I kollationsbref såsom khde i Tuna 25 sept. 1551. Med ett par bönder i Edsta by ingick han 25 sept. 1555 ett aftal, hvarigenom några där belägna jordlotter, tillhöriga Stöde kyrka, utbyttes

mot den jord, de innehade invid prästbordsåkern (Eckl. bost. 2, s. 83, not. 4). Gemensamt med underlagman Michel i Karlenge afgaf han 27 aug. 1557 ett intyg, att 6 t:r spanmål ur Tuna kyrkherberge uttagits till K. Maj:ts laxebyggning. Äfven herr Carl fick vidkännas de rätt betungande gårdar till K. Maj:t och kronan, som pålades prästerskapet, och undslapp ej heller den gästning, som åtföljde krigsföretagen under kon. Erik XIV:s tid. Då krigsöfversten Claudius Gallus på väg till Jämtland med sina trupper gästade Tuna prästgård, frikallade han 1 febr. 1564 khden i anledning häraf från utgörandet af en gård uppgående till 8 t:r fetalier och 1 fjärding ärter. På allmänna landstinget i Njurunda 3 nov. 1568 beseglar herr Carolus i Tuna prästerskapets trohetsförsäkran åt kon. Johan III. Till Älfsborgs lösen 1571 utgaf han 66 mk 2 öre, utgörande tiondedelen av värdet på hans löseegendom, som då utgjorde: silfver 10 lod 1 quintin, koppar 7 pund, tenn 2 pd, messing 1 pd, kor 9, får 8, getter 8, svin 6 samt 1 ung och 1 gammal häst jämte 1 sto. Ett jordbyte mellan herr Carl och Tord Roalson i Boda, Torps s:n, bekräftades 15 febr. 1576, därvid den senare fick 7 mål i Nordaned i Torp samt 6 lod silfver och 30 mk penningar i mellangift af herr Carl, som erhöll 6 mål i Runsvik i Tuna. Sedan fogden i Medelpad omkring 1580 förordnats att redovisa för kyrktionden och uppbära prosttunnorna, men detta ledt till oordningar, utnämnde kon. Johan. herr Carl, som tidigare synes varit landsprost, ånyo år 1582 till innehafvare af denna befattning, hvarigenom han erhöll en tillökning i lönen med 4 pund 2 spann, motsvarande 1 t:a spanmål från hvar kyrka. I behåll finnes ett bref från ärkebiskop Andreas Laurentii (Björnram), dat. 8 febr. 1589 till d:no Carolo in Tuna med underrättelse, att bönderna i Stöde låtit förstå, att de ej fått någon gudstjänst om påsk och pingst, men väl på Palmsöndagen, i anledning hvaraf ärkebiskopen vänligt ber khden se till, att de ej framdeles behöfva klaga öfver något sådant och besvära K. Maj:t i onödan. Herr Carl underskrifver Upsala mötes beslut 1593 och riksdagsbeslutet i Söderköping 22 okt. 1595. Afled 2 apr. 1600.

G. 1) m. *Helga*, d. i Gefle 22/3 1561;

2) 22/6 1562 m. *Barbro Stigsdotter*, khdedotter från Bergsjö, Hälsingland; d. i Runsvik i Tuna 1600, s. å. som prost.

Barn i förra giftet: *Margareta*, f. 12/2 1553, g. 27/1 1574, d. 10/3 1575; *Johannes (Hans)*, f. 12/3 1554, faderns efterträdare; *Henricus*, f. 25/7 1555; *Catharina*, f. 16/2 1557; *Elin*, f. 11/6 1558. - i senare giftet: *Petrus*, f. 27/5 1563, d. s. å.; *Magdalena*, f. 12/12 1564, d. i dec. 1597 i Gefle; *Elisabeth*, f. 27/11 1566, g. 3/2 1592 m. khden Petrus Erici i Segersta, ärkestiftet, deras son Erik, assessor i Svea hofrätt, adlades *Rosenhjelm*; *Elias*, f. 11/2 1569, baccalaureus vid första magisterpromotionen i Upsala 1600, slutl. khde i Täby, Upland; *Stig*, f. 17/4 1571; *Isac*, f. 20/6 1573; *Petrus*, f. 5/10 1576; *Ericus*, f. 4/4 1579; *Margareta*, f. 8/1 1582.

9. **Johannes (Hans) Caroli Bröms** (1601-1633), f. 12 mars 1554, företrädarens son. Var kapellan här i Tuna 1590, då kon. Johan beviljade honom frihet för ett litet hemman i Änge. Underskref även såsom kapellan Upsala mötes beslut 1593. Socknens tiondelängd för 1601, undertecknar han: »Johannes Caroli nu nyligen pastor blifven». Genom hertig Carls bref 3 mars 1595 hade han till föda och uppehälle fått ett årligt anslag om 4 t:r af kyrktionden och uppbar dem ock som khde efter sitt tillträde till pastoratet. I kon. Gustaf II Adolfs bref 24 nov. 1612 heter det: »denne brefvisare herr Hans Caroli, kyrkeherde i Tuna och Medelpad hafver her på herredagen [i Sthm] oss besökt och ödmjukeligen bedit få desse 4 t:r spannmål, som han tilförende hafver varit van att bekomma af kyrkjoherberget». Han fick dem och 6 t:r därtill »efter han hafver större gästning, än andre af dem, som draga till eller komme ifrån Jempteland». Denna tillökning synes han ej hafva ordentligen utfått och förmodligen gjort kon. Gustaf Adolf uppmärksam härpå, då denne var på genomresa i Hernösand 1 mars 1614, ty samma dag har konungen därifrån utfärdat befallning till fogden Karl Olufsson »att låta de tvänne prestmännen Peder Johannis, kyrkoherde i Njura och Hans Caroli, kyrkoherde i Tuna behålla det wederslagh wi dem genom vårt underskrefne bref vndt och bebefwet hafver». Äfven skattegården Runswik, som tillfallit honom såsom arf, fick han genom kgl. bref 13 aug. 1616 fri från utlagor till behaglig tid. Åtminstone från år 1611 var han landsprost i Medelpad och uppbar ännu 1629 sina 17 t:r prostetunnskorn. Han afled 9 maj 1633, efterlämnande änka och barn, däribland flere gifta döttrar. Mågarna anförde klagomål öfver fördelningen af arfvet efter honom. (Udpr. 3/2 1637.)

Af barnen: *Carl Bröms*, faderns efterträdare; *Samuel*, stud. i Ups. 1620, disp. pro gradu 1625, men blef ej promov. fil. mag.; *Malin* g. m. rådman Gulich Mårtensson i Hudiksvall. En deras son Mårten Gulichsson var borgare och handelsman i Sthm (f. 20/3 1620, d. 20/8 1652). Vid hans frånfälle lefde ännu modern Malin Hansdotter; en dotter *H[elena?]* var gift med kapellanen härst., sedermera khden i Skön Andreas Matthiæ.

10. **Carolus Johannis Bröms** (1633-55), son af företrädaren. Enl. *Tunæus* skall han blifvit student i Tyskland på 1620-talet; i Upsala univ. studentmatrikel förekommer han icke; adjunkt hos fadern 1622. Uppföres ss. den förste skolmästaren i Sundsvalls pedagogi omkring 1626 och var tillika kapellan i Selångers församling. Efterträdde sin fader såsom khde här i Tuna och mottog gället 1 maj 1633, några dagar före faderns död. Vid ärkebiskopsvalet år 1647 röstade han på prof. J. Lenæus. Såsom herredagsman vid riksdagen i Sthm 1649 underskref han ständernas förklaring om Carl Gustafs succesion till Sveriges krona. På tinget i Tuna

20 nov. 1648 begärde pastor af gället ett fäboställe, eftersom han intet hade under prästbordet. Socknemännen förklarade, att han skulle få bygga sig fäbodrar vid Mörtsjö, på det prästens fägång må vara af Stöde och Attmars skogar. Själ f hade han efter fadern öfvertagit Runsvikshemmanet. Under hans pastorstid fick Tuna kyrka sin större klocka omgjuten år 1645, men hon sprack åter 1648. Då superintendenten P. Steuchius visiterade här 1650, påyrkade han klockstapelns och bogårdens förbättrande, men det synes ej blivit verkställdt. Khden afled 3 veckor efter Philippi et Jacobi dag (omkring 20 maj) 1655. Farfar, far och son hade då efter hvarandra under ett helt sekel innehafvt kyrkoherdebefattningen här i Tuna.

G. 1) m. en dotter till Mårten Anthelius; khden anför 1639, att han måste underhålla hennes broder Israel Martini, hvilken då studerade i Upsala och dog som khde i Dannemora;

2) m. änkan efter salig Eric Beronis i Hsand, hvars morgongåfva 50 rdlr och 10 ungerska guldstycken herr Carl utkräfd. (Hsands rådstuguprot. 15/9 1647.)

Barn: *Hans*, här v. pastor efter fadern 1655-56, kapellan i Ragunda, sist i Berg-Rätan; *Helena*, f. 1625, g. m. khden Isak Ol. Alstadius i Refsund; *Carl*, länsman och sockenski fvarer i Bygdeå; *Martin Bröms*, stud. i Upsala 1656, utesluten ur Ångermanl. nation; *en dotter* g. m. Johan Eriksson, boende i Skön. - Med sin senare hustru hade han 2:ne små piltar; de finge ej fullt nådår, utan godtgjordes med 30 à 40 t:r spl af successore.

11. Mag. **Jacob Holst** (1656-60), logices lektor vid Hsands gymn. Han var superintendenten P. Steuchii måg och blef mot församlingens vilja af svärfadern utnämnd till khde i Tuna. Härigenom kom han redan från början i spändt förhållande till sina församlingsbor (jfr 1, s. 157). Misshälligheterna tilltogo än mer, då vid prosten N. Stigzelius' visitation 27 febr. 1659 klagomål framkommit, att de vid biskopsvisitationen 1650 påyrkade förbättringarna af klockstapel och bogård m. m. icke verkställdts, och visitator föreskref, att »så frampt detta intet blifwer efterkommit, så skall kyrkioherden läsa igen kyrkian för församlingen och där ingen tjänst göra». Som nu församlingen ej inom föreskrifven tid utförde hvad den lofvat, gjorde khden Holst allvar af hotet och stängde kyrkan, hvaraf blef ett stort anskri, som föranledde honom att söka sig härifrån till *Brunflo* pastorat, där han tillträdde 1660.

12. **Magnus Simonis Blix** (1661-64), f. omkr. 1620, son af landsskrifvaren i Ångermanland Simon Blix, sedan borgmästare i Hsand. Inskrefs såsom stud. vid Upsala univ. 9 mars 1641. Hos Upsala domkapitel begärde Magnus Simonis Angermannus 8 maj 1644 collegatum scholæ

Hernodianæ, men alldenstund han var gift, ville ärkebiskopen intet efterlåta honom det, »utan han må taga sig före hvad han vill». Blix måste emellertid erhållit denna befattning, ty då kapellanen i Boteå i jan. 1647 afled, begärde socknen att till efterträdare få Magnum Simonis, sch. Hern. collegam. Han blef esquadronspräst vid Helsingarne eller öfverste Gerfeldts norrländska regem. 1647, kom såsom kapellan till Ragunda 1649 och blef skolmästare i Sundsvall 13 maj 1652. Khden herr Torsten anhöll hos borgmästare och råd, att herr Måns tillika måtte få blifva honom till hjälp i Selånger. Detta vägrades, »han skulle sig intet annat påtaga, utan med flit ungdomen uti informerande förestå, men där bem:te herr Måns under tiden täcktes stadzens församling någon gudstjänst med predikande bevisa, skall honom detta gerna efterlåtas och med tacksamhet i hugkommas.» Som pædagogus stannade han i Sundsvall till 1657, då han blef kapellan i Sunne. Här fick han nu känning af krigets vedermödor, då Norska armén 1657 inbröt och intog hela Jämtland. Men i denna ringa tjänst visade han sitt mod och sin varma fosterlandskärlek genom att med fara för lifvet söka bringa svenska hären kunskap om fiendens läger och stämplingar, hvilket handlingssätt förskaffade honom stort erkännande såväl af guvernören Carl Sparre som general Clas Stiernsköld. På deras förord rekommenderades han 13 jan. 1660 af kon. Carl X Gustaf till erhållande af Tuna pastorat och introducerades här som khde 1661. Han afled emellertid redan 1664 i sitt 44:e år, efterlämnande hustru och många små barn i stort armod. Hvad änkan bortfört från prästgården gick till största delen förloradt genom en vådeld.

G. m. *Elisabeth Gulichsdotter Helsing*, som erhöll dubbla nådår enl. kgl. bref 16 mars 1665. Flyttade efter mannens död till Sundby i Boteå, där hennes broder kapten Johan Gulichson bodde.

Af barnen: *Marta*, g. m. borgmästaren i Sundsvall Sven Danielsson, sederm. postmästare på Frösön; *Gulich*, f. 12/5 1648, sist khde i Råneå; *Simon*, tullnär i Sundsvall, ägde ett hemman på Alnön; *Petrus*, disponent 1668; *Magnus*.

13. Mag. **Olaus Andreæ Lidman**¹ (1666-94), f. 1624 i Piteå gamla stad, där fadern Anders var borgare. Fadern hade till staden ss. bostad åt skolemästaren för 600 daler sålt en gård 1655, och sonen anhöll följande är hos rådsturätten om besked, till vem han skulle vända sig för att utfå den ännu icke erlagda köpeskillingen. (*Norlander*, Norrländskt skolliv, s. 7). Är tydligen den Olaus Andreæ, som inskrefs såsom student i Upsala 8 nov. 1641. Han tituleras sedermera magister, men några af

¹ Han har af *Tunæus* och efterföljare blifvit förväxlad med en annan person Olaus Beronis, Medelpad, som blef student i Upsala 1631 och dog som sockenskrifvare i Njurunda.

honom utgifna lärdomsprof äro icke kända, dock befinnes han under åren 1648-52 varit anställd vid Kungl. biblioteket i Stockholm, något som antagligen räknats såsom merit för hans befordran till eloquentiæ lektoratet i Hsand, hvilken tjänst han tillträdde 1652; blef efter P. Nenzenius 1. teol. lektor 1 dec. 1660, men måste återgå till eloquentien följande år; beklädde rektoratet vid gymn. åren 1656 och 1663. Erhöll 27 mars 1664 konsist. förord till Tuna regala pastorat och begär att få tillträda pastoratet 1 maj 1665, enär han redan på åkeföret låtit öfverföra en god del af sitt bohag dit, är kommen till mogen ålder, sitter med hustru och barn, hafver ock uti 18 år sutit i verkliga tjänster, först vid kgl. Biblioteket i Sthm och sedan ss. lektor i Hsand i 14 år. Kgl. Maj:t tillförsäkrade emellertid företrädarens änka ett extra nådår, hvarför L. alltså tillträdde här 1 maj 1666. Han berömmes såsom en lärd, fridsam och synnerligen ordningsälskande man, hvilken inrättade kyrkoböckerna här i församlingen. Utn. till kontraktsprost 1668, men råkade illa, ut därför att han understått sig begrafva en själfspilling i kyrkogården; genom konsist. bemedling efterlät Svea hofrätt 4 mars 1669 straffet under förmaning. Var stiftsombud såväl vid 1660 års riksdag såsom lektor, som ock vid den märkliga 1680 års riksdag. År 1673 begärde prosten Lidman att få uppsätta en kvarn i den bäck, som löper mellan prästägorna och Rundviks byägor. I bref till guvernören i Gefle 16 apr. 1684 andrager han, att han af Erik Hara köpt ett hemman Borg i Norrala i Hälsingland med ett därtill hörande idfiske i Löttheån, som blifvit under lifstids frihet upplåtet af K. Maj:t 1665 och af kammarkollegiet 1680, men på några år blifvit afslaget, hvarföre han anhåller att af guvernören erhålla immission på bem. idfiske, »att jag och min fattiga hustru kunna det härefter tillika med hemmanet Borg i en roligare possession få njuta och behålla, än förr skedt är». (GLA.) Afled 11 sept. 1694. Själaringning efter honom ringdes då uti alla församlingar i prosteriet, liksom vid hans begrafning 6 nov. Hans porträtt har suttit i Tuna kyrka, där en vacker grafsten öfver honom ännu finnes kvar.

G. 1) i Nordingrå kyrka 11/6 1654 m. *Karin Bozæa*. f. i Gefle 23/3 1634, dotter till prosten Nils Bozæus, d. 12/12 1668 och begr. i Tuna kyrka 20/12 med likpred. af superintendenten P. Steuch (tryckt). Af 9 barn lefde vid hennes död en son och två döttrar;

2) m. okänd, senare giftet barnlöst.

Af nådårets inkomster tillfölla halfparten afl. mågen khden Sundins, och halfparten efterträdarens barn.

Barn: *Christian*, stud. i Upsala 1677, d. i Söderhamn gen. olyckshändelse; *Catharina*, g. 1) m. borgmästaren Carl Hög i Söderhamn, 2) m. faderns efterträd. khde P. Kiörning; *Christina*, g. m. khden Olof Sundin i Arnäs, d. 1693.

14. **Petrus Olai Kiörning** (1694-1709), f. 1658 i Attmar, där fadern Olof Kiörning var komminister. Blef student i Upsala 19 sept. 1677 och inskrefs i Ångermanländska nationen, som den tiden äfven omfattade Medelpadingar och Jämtlänningar. Vid ett kuratorsval i dec. 1685, då han var uppställd som dessa senares kandidat, föll han igenom, hvilket efter ett stormigt uppträde slutligen föranledde Medelpado-Jämtländska nationens bildande. Var notarie i teol. fakulteten i Upsala 1686. Han fullbordade profven för filos. graden år 1688, men synes ej promoverats. Tillträdde rektorsbefattningen vid Frösö skola 1690; prästv. i Säbrå 4 okt. 1691. Utan konsistorii vetskap hade rektor Kiörning om hösten 1693 lämnat skolan, rest till sin svärfar, prosten Lidman i Tuna samt förskaffat sig församlingens vocation och kgl. fullmakt såsom efterträdare. I febr. 1694 anhåller han om tjänstledighet från skolan till vårterminens slut för att på svärfaderns enträgna begäran uppehålla gudstjänsten och prostämbetet, men fick ett kärft afslag. Sedermera afgaf han till sin exculpation en förklaring, huru det kom sig, att han gått konsistoriet förbi vid ansökningen om Tuna pastorat. Han hade försport, att hans hustru i Tuna kvaldes med ett hårdt barnafänge i 19 dygn; vid hans ditkomst råkade ock svärfadern i en svår sjukdom, och på dennes och anförvanners inrådan reste han till Sthm, där biskopen var på riksdagen, för att söka succession, enär han var den enda i huset af herr præpositi barn, som kunde det upprätta; han visste ej om några sessioner höllos under biskopens bortvaro, och hans disciplar hade icke gått fåfånga under tiden, ty supremus kollega dn. Nicolaus Solenius hade uppehållit hans lektioner. En förening mellan kyrkoherdarne och allmogen i Medelpad beträffande tionden och annan prästerskapets rättighet och uppörd afslöts här i Tuna 16 okt. 1699 och underskrefs å landshöfding von Schaars vägnar af häradshöfding Mauritz Björner och å superintendenten Micranders af Kiörning, som då var landsprost. (HST 1818 n. 5.) Han afled 10 mars 1709. Hans grafsten ligger i Tuna sakristia.

G. 1) m. *Catharina Lidman*, företrädarens dotter, änka efter rådman Hög i Söderhamn; d. 24/3 1703;

2) 14/2 1704 m. *Margareta Ersdotter Plantin*, khdedotter från Umeå, omg. m. efterträdaren.

Barn i förra giftet: *Catharina*, f. 29/7 1692, d. som barn; *Magdalena*, f. 20/2 1695, g. 1) 28/1 1714 m. komm. i Offerdal-Alsen Olof Trangius n. 7, 2) 1/11 1737 m. bonden Nils Andersson i Röningsberg, d. 16/9 1777; *Nicolaus*, f. 7/7 1697, stud. 1744, pastor vid Uplands regem., d. 1737; *Catharina*, f. 23/7 1698, d. i nov. s. å. 17 v. gammal; *Petrus*, f. 21/2 1700, d. 8 dagar gammal.

Tr.: De immutabilitate juris naturæ, 1, 2, præs. *N. Wolff* & *J. Bilberg*, Ups. 1686-88. - Grafverser öfver kapten Ulr. Lille, 1682. Sthm. Fol.

15. Mag. **Jonas Granholm** (1710-14), f. 1669 i Nordingrå, son af bonden Nils Jonsson i Röksta, kallade sig under skoltiden *Rödin*. Stud. i Upsala 19 sept. 1693, promov. fil. mag. 28 maj 1707, prästv. s. å. till adj. vid S:t Maria församling i Sthm; sökte 1709 Tuna pastorat sedan han genom häradshöfding Mauritz Biörner skaffat sig församlingens kallelse. Konsist. uttalar i skrifvelse 25 nov. s. å. sina betänkligheter häremot: Han hade under prætext att konservera sterbhuset sökt Tuna, dock alldeles utan konsistorii vetskap. Konsist. framhåller vidare, att han är alldeles omeriterad, allenast 1 eller 2 år öfvat sig i predikande, och kan ej finna honom med fog prætendera företräde framför de lärde och berömlige män och lektorer, som med högsta flit och ungdomens förkofran en ansenlig tid tjänt vid Gymnasium. Han utnämndes emellertid 27 nov. 1709, tilltr. följ. år och afled 14 mars 1714.

G. i Tuna 17/4 1710 m. företrädarens änka *Margareta Plantin*, som gifte sig 3. ggn med Abraham Falck, major vid ett finskt regem. Hon afled 1736 i Finland, liket blef innebrändt vid en eldsvåda, där hon stod på bår.

Endast en son: *Erik*, f. i Tuna 25/2 1711, khde på Värmdön, kgl. hofpredikant, d. 26/1 1776. (Se Upsala ärkestifts herdaminne 3.)

Tr.: De paupertate, præs. *H. Forelius*. Ups. 1704. - De bibliis polyglottis, præs. *Ol. Celsius*, ib. 1707.

16. Mag. **Joannes Wallander** (1715-17), f. 1669, son af skolmästaren komm. i Sundsvall Lars Wallander och Johanna Jönsdotter Ångerman, gästgifvaredotter från Fjäl i Hässjö. Stud. i Upsala 8 sept. 1690, promov. fil. mag. 1697, prästv. 1700 på kallelse till huspredikant af riksrådet Hastfers änkegreffinna Sigrid Gyllenstjerna; konsist.not. i Hsand 1703, tillf. regem.pred. vid kgl. artilleriet i Jämtland, hvilken befattning han med vaksamhet och nit skötte ett år; logices lektor i Hsand 1705, gymn. rektor åren 1709 och 1714; tilltr. ss. khde Tuna pastorat 1715 och utn. till landsprost, men afled redan 28 febr. 1717 till församlingens stora sorg. Jordfästes af biskop Wallin med likpred. öfver texten 2 Cor. 5:1 och öfverfördes till Hsands kyrka i egen graf. Han berömmes såsom en man med ett behagligt umgängessätt, »särdeles kvickhet och ogemena dona informandi, så i gymnasio som i kyrkan».

G. m. *Gunilla Ström*, dotter af borgmäst. i Hudiksvall Ol. P:son Ström och änka efter rektor Matthias Mört vid Hsands triv.skola; hon blef 3. ggn g. m. khden Erik Agrivillius i Harmånger, Hälsingland, och omtalas såsom »vida berömd, kunnig, resolverad och oförsagd».

En son: *Jöns Wallander*, f. 25/9 1707, stud. i Ups. 14/11 1730, äfventyrlig, gardeskarl, fånge i Turkiet, slutligen genom moderns bemedling prästv. och komm. i Harmånger, d. 26/2 1743.

Tr.: De exercitiis corporis, præs. *J. Schwede*, Ups. 1696. - Ratio salutandi ad

morem veterum, præ. *A. Gæding*, ib. 1697. - Bröllopsqvåde vid borgmäst. Joh. Starlings och Birgitta Bärgs giftermål 11/6 1695 i Upsala (jämte andra förf.).

17. Mag. **Petrus Tigerstedt** (1718-42), f. i Åbo 4 aug. 1672, son af professorn, sedermera assessorn vid Åbo hofrätt Erik Fahlander, som år 1691 adlades under namnet Tigerstedt, modern Christina Wallenstjerna. Stud. i. Åbo 1696, där promov. fil. mag. 1703. Åtföljde året därpå biskop J. Gezelii son Johan på en utländsk resa till tyska universitet, hvarefter färdens utsträcktes till Holland och England. Efter hemkomsten utn. till teol. adj. och e. o. professor vid Åbo universitet samt khde i Piikkis s:n 4 juni 1708. Under ryska invasionen i Finland 1713 måste han med sin familj fly till Stockholm och utn. 1714 till khde i Pedersöre hvilket pastorat han dock ej tillträdde. Med fullmakt, dat. Lund 2 maj 1717, benådades han med Tuna pastorat och tillträdde genom ackord redan följande år. På begäran erhöill han 2 maj 1721 fullmakt ss. prost öfver Tuna och Torps pastorater, hvilket konsist. motiverade med följande skäl: 1) För de många finska torpen, hos hvilkas åboer af vidskepelse och gudstjänstens försummande mycken irregularité sig yppat, hvilka dymedelst mycket litet kunna läsa i bok, och däraf fast mindre förstå, hälst som de mest bruka sitt modersmål, som dock för Guds ords hörande böra tillhållas att öfva sig i svenska språket, hvilket konsist. förmodar honom bättre kunna efterkomma, än de förra herrar prostar, emedan detta folkslaget torde draga till honom ss. sin landsman större förtroende; 2) varit ingen prostevisitation på 3:ne års tid; 3) kunna konsist. bref för postvägen fortare expedieras; 4) har pastor Tigerstedt under flykten ifrån 1708 till 1718 af hr biskop Gezelius varit förordnad prost; 5) varit förr extra ord. professor; 6) visat vackra prof af erudition vid sista prästmöte; 7) prosten Erik Huss i Njurunda för sin ålderdom hinner intet mera med än sitt eget pastorat; 8) i Tuna har alltid varit sedes præposituræ besynnerligen, när en högeligen meriterad man där sutit. Han var en driftig, vältalig och lärd man. Afled 14 dec. 1742 kl. 1 f. m. Vid 1729 års prästmöte åtog han sig presidiet, som egentligen skulle ålegat prosten W. Wargentin i Sunne.

G. 1) m. *Margareta Lundberg*, dotter till khden i Nyenskants i Ingermanland Magnus Lundberg och Anna Maria Lietzen; d. juli 1736;

2) 24/8 1738 m. *Christina Margareta Ström*, dotter till prosten i Nora Petrus Ström; omg. m. khden P. Holmbom i Själevad.

Barn i förra giftet: *Anna Christina*, f. 30/7 1709, g. m. efterträdaren prosten A. Söderström; *Hedvig*, f. 30/12 1710, g. 1) 1732 m. prosten El. Frisendahl i Gudmundrå, 2) 1762 m. regem.past. Peter Hamberg, d. 1/1 1781; *Beata*, f. 15/7 1718 i Tuna, d. 9/10 s. å. Dessutom 2 söner och 2 döttrar döda unga.

Tr.: De coelesti Israelitarum pane in deserto. Exod. 16. præ. *I. Pihlman*. Aboæ

1701. - Bröllopsverser vid ryttmäst. baron Gustaf Otto Creutz' och fröken Anna Christina Vellingks vigsel i Åbo 23/6 1708. - Verser vid häradshöfd. Abr. Paleens och Margareta Cath. Tigerstedts bröllop i Åbo 18/12 1712. Fol.

18. Mag. **Andreas Söderström** (1744-65), f. 29 dec. 1691 i Indals s:n, son till bonden Nils Thomasson och Märeta Andersdotter på Sunnanå, Sätters by. Stud. i Upsala 11 okt. 1714, promov. fil. mag. 1719, prästv. i Säbrå af superintend. Asp 1724, utn. eloquentiæ lektor 14 okt. 1724, tilltr. 1725; efter att i 12 år innehaft denna lärareverksamhet utn. han till primarie teol. lektor 23 febr. 1737. Som sådan var han konsistorii fullmäktig vid 1738 års riksdag, »hvilket ärende han utförde till allas nöje», presiderade vid prästmötet i Hsand febr. 1742 med »särdeles distinktion» samt tjänstgjorde ss. gymn. rektor åren 1727, 1734 och 1742. Utn. khde i Tuna 4 apr. 1744, tilltr. 1 maj s. å.; erhöill fullmakt ss. kontraktsprost öfver Tuna, Njurunda, Selångers och Sköns pastorater 27 okt. s. å. Afled 11 febr. 1765, »sedan han några år förut varit nog plågad dels af melankoli, dels af andra själskrankheter och andliga anfäktningar». »En exemplarisk man, som med grundlig lärdom förenade nitfull oförtrutenhet», säger konsistoriet, »men under prostens bedröfliga sjukdom blef boets förmögenhet uttyndt».

G. 30/11 1727 m. företrädarens dotter *Anna Christina Tigerstedt*, som beviljades dubbla nådår 27/11 1765, men afled redan 18/2 1766.

Barn: *Maria Christina*, f. i Tuna 27/1 1729, d. begr. i Hsand 13/5 1736; *Nils Petrus*, f. 20/3 1734 i Hsand, stud. 1751, sekreterare vid Kanslikollegiet, d. 14/12 1765; *Andreas*, f. 5/2 1738.

Tr.: De æquivocatione veritati inimica, præs. *J. Steuchius*. Ups. 1717. - De probitate personæ civilis, præs. *J. Hermansson*, ib. 1719. - Guds nåda-barns oryggeliga förtröstan på Gud [likpredikan öfver superintendenten d:r Nicolaus Sternel . . . begr. i Säbrå 26 okt. 1744]. Link. 1745

19. Mag. **Johannes Joh. Löfmarck** (1766-69), f. 1706, en fattig bondson från Löfviks by i Nora s:n. Stud. i Upsala 22 Sept. 1730, handledde där under tre års tid prostens i Torneå Abr. Fougts söner; promov. fil. mag. 1740, prästv. till huspredikant åt riksrådet Er. Wrangel 1743, e. o. predikant vid kgl. gardet 1744 och ordinarie 1758; erhöill kgl. fullmakt som khde i Tuna pastorat 1765, hvilket han tilltr. 1 maj följande år. På grund af sitt 23-åriga uppehåll i Sthm på en dyr ort, utan motsvarande lön och inkomst att underhålla sig och sitt dyra hushåll, var han mycket fördjupad i skuld, och då han äntligen ss. belöning för sin långliga tjänst erhöill nådig fullmakt på detta gäll och efter en lång kostsam flyttning året därpå tillträdde, tacktes Gud honom allenast efter 3 års sjuklighet

och sedan han knappast hunnit sätta sitt hushåll i någorlunda god ordning genom den timliga döden hädankalla 19 juni 1769. Änkan och 6 omyndiga barn erhöilo dubbla nådår.

G. m. *Catharina Eurenia*, dotter af khden i Torsåker Jöns Eurenus; efter 23-årigt änkestånd afled hon i Högsjö 12/4 1792.

Af barnen: *Johan*, f. 1753, d. i Tuna 17/10 1768, 15 år 4. m. 16 d.; *Catharina Christina*, g. m. bergsfogden Daniel Qvist, bodde 1777-87 i Skullersta, Nora sn.; *Gustaf Abraham*, f. 13/10 1768 i Tuna, stud. i Upsala 1789, i Lund 1790, handelsbokhållare, d. 1825.

Tr.: De luctu Jacobi cum angelo, præ. *A. Boberg*, Ups. 1738. - De convictione, præ. *P. Ullén*, ib. 1740.

20. Mag. **Nils Nordstrand** (1772-85), f. 1714 i Nordingrå och Björnås by. Efter 2 års studier i Hsands gymn. stud. i Upsala 24 okt. 1738, där han underhölls af sin morbroder professor P. Ullén i 8 års tid och aflade profven för akademiska graden, men promoverades i Greifswald 1746. V. rektor vid Catharina skola i Sthm 1749, afl. prästex. i Hsand 8 sept. 1750, utn. till ordin. kollega i samma skola samt ordinarie rektor 1764. Efter 22 års skoltjänst under knappa villkor, utn. till khde i Tuna 1771 med tillträde maj 1772. Kontraktsprost öfver Tuna, Njurunda, Selånger och Skön 1 juli 1777. Afled i Tuna prästgård 7 nov. 1785.

G. m. *Maria Christina Kook*, som erhöil dubbla nådår, d. i Ytterlännäs 30/10 1805.

Barn: *Martin Georg*, prästbordsföreståndare och sockenhandverkare, g. 1779 i Tuna m. Christina Simonsdotter Nordin; *Margareta Maria*, f. 1764, g. 8/4 1788 i Tuna m. brukspatron Carl Martin Edström vid Horneström, d. på Nyede bruk i Ytterlännäs 3/10 1825, 61½ år g.; *Johan Nils*, f. 1767, stud. 1786, länsman i öfre Ramsele, sedan i Hammerdal 1793, d. där genom sviterna efter ett slagsmål med kapten Richman; g. m. en bonddotter fr. Rudsjön, Fjällsjö.

Tr.: De essentia animæ, præ. *P. Klockhoff*, Ups. 1745. - De diversitate rerum per principium rationis sufficientis non demonstranda, præ. *N. Wallenius*, ib. 1746.

21. Dokt. **Erik Johan Dillner** (1788-1817), f. 19 juni 1749 på kaptensbostället Hofvermo i Myssjö s:n, Ovikens pastorat; son till sergeanten Sivert Dillner och Eva Margareta Björkebom. Efter studier i Frösö skola och Hsands gymn. stud. i Upsala vt. 1769, där han på kallelse till huspredikant af landshöfd. J. Albr. Woltemat prästv. 22 juni 1775 och efter fullgjorda prof promov. till fil. mag. 17 juni 1776. Ända sedan 14 års ålder hade han saknat understöd från det torftiga barnrika föräldrahemmet och måst genom information af andras barn förskaffa sig medel för sin utkomst. Förordnades 12 dec. 1777 till e. o. squadrons pred. vid lätta dragonkåren och därjämte till past.adj. i S:t Jakobs och Johannis förs. i Sthm.

Med kgl. fullmakt af 10 febr. 1779 tilltr. han s. å. Selångers och Sundsvalls pastorat, förestod ss. vice prost Medelpads södra kontrakt 23 aug. 1780-4 juli 1787, då han blef ordin. kontraktsprost. Utn. till khde här i Tuna 6 okt. 1786, tillträdde han pastoratet 1788. Bevistade ss. vald fullmäktig riksdagen i Sthm 1786 och i Gefle 1792, jubelfesten i Upsala 1793 och bankorevisionen 1794. Præses vid prästmötet i Hsand 1791, teol. d:r 1800. Korresp. ledamot af Landtbruksakad. 3 dec. 1812, ledam. af Sv. Bibelsällsk. 1816 och samf. Pro fide et Christianismo ifrån 1798. Han var en kraftfull man och ytterst exemplarisk i sitt lefnadssätt. I sitt kall var han en af stiftets förnämsta prydnader på sin tid, »en upplyst medborgare, rättsinnad lärare, nitisk ordningsman och trogen väktare på Sions murar, och i de församlingar, hvars herde han nära 40 år varit, lefver hans minne i välsignelse». Ehuru en fridens man, skänkte han till landtvärnet i finska kriget 5 gevär. Genom prosten Dillners välvilliga understöd kom en fattig gosse bland hans socknebor fram i världen. I prostgården upptogs år 1798 en 13-årig son till en rotebåtsman Olof Ström i Attmar för att åtnjuta undervisning tillsammans med husets egna barn. Han gjorde sin välgörare heder, blef professor i matematik vid Mariebergs artillerihögskola och hette såsom sådan *Erik Harfvefeldt*. Prosten Dillner afled plågad af sten och gikt 27 nov. 1817.

G. 7/9 1779 m. *Catharina Elisabeth Salin*, yngsta dotter af prosten Dan. Salin i Oviken; d. på Öhn i Tuna 7/1 1836, 87 år 12 d. gammal, sörjd af 2 barn, 23 bb. och 1 bbb.

Barn: *Margareta Katarina*, f. 1780, ogift, d. 5/8 1809; *Eva Elisabet*, f. 1782, d. 31/7 1785; *Sofia Johanna*, f. 1783, g. m. khden J. O. Arbman i Offerdal; *Gustava*, f. 1784, d. 17/6 1785 i Selånger; *Johannes*, f. 3/10 1785 i Selånger, kgl. hofpredikant, khde i Öster-Våla, Ärkestiftet, d. 21/2 1861; *Eva Gustava*, f. 22/9 1787, g. m. prosten Isak Grape i Piteå; *Lovisa Fredrika*, f. 2/12 1789 i Tuna, d. 14/7 1791, kväfd af en sviskonsten; *Gustaf Emanuel*, f. 5/4 1792, major vid Jämtlands regem., RSO, inneh. af tapperhetsmedalj, en bildad, älskvärd man, melankolisk på grund af ett olyckligt äktenskap, afhände sig själf lifvet på militärbostället Lassby i Lockne 1834.

Tr.: Monumenta Suiog. vetustioris ævi falso meritoque suspecta, præs. *C. G. Nordin*. Ups. 1774. - De cura principis circa religionem, præs. *J. Sleincour*, ib. 1776. - Fornlemningar i Medelpad, undert. E. G. D. (i Iduna h. 4. Sthm 1813).

22. Dokt. **Daniel Backman** (1819-34), f. 8 apr. 1769 på Åland, där fadern, kgl. hofpredikanten Daniel Backman var prost och khde i Finnström; modern Fredrika Lovisa Liedberg, rådmansdotter från Sthm, afled vid sonens femte år endast 27 år gammal 10 mars 1774 och fadern gifte redan s. å. om sig m. Christina Lovisa Brummer, dotter till löjtn. C. M. Brummer på säteriet Strömsvik på Åland. Efter åtnjuten privat

undervisning i hemmet blef sonen 1785 stud. vid Åbo universitet, där han efter att ha delat sin tid mellan konditioner och egna studier promov. till fil. mag. 22 juni 1792. Prästv. 1794 på kallelse till huspred. af öfverste Brunow, begaf han sig året därpå till Sthm ss. informator för landshöfd. frih. R. W. De Geers barn, förordn. att förestå Sunds lediga pastorat på Åland 1797, afl. past.ex. 1799, utn. s. å. till e. o. bat.pred. vid arméns flotta på Sveaborg, följ. år till ordin. batalj.pred. samt år 1801 till regem.pastor. Då kriget med Ryssland utbröt år 1808 och Sveaborg föll, förklarades han 5 maj s. å. såsom fånge, i egenskap af konstituerad fältprost. Efter åtskilliga misslyckade försök och många vedermödor lyckades han äntligen komma öfver till Sverige och inför tronen framställa sina missöden samt hugnades med fullmakt ss. regem.past. vid Lifgardet till häst, utnämndes till tjänstg. kgl. hofpredikant samt i nov. till khde i Brunflo, där han tilltr. 1 maj 1809. Hans redbara egenskaper och förtjänster blefvo inom stiftet snart kända och uppskattade. Hon. prost 1811, inspektor för Frösö skola, riksdagsfullmäktig 1812, 1815 och 1817, pred. vid prästmötet 1812, vice kontr.prost i Södra Jämtl. 1816-19. Teol. d:r 11 maj 1818 i anledn. af kon. Carl XIV Johans kröning. Efter prosten Dillners död sökte och erhöi han Tuna pastorat, hvilket tillträdtes 1 maj 1819. I sin nya verksamhetskrets visade han samma nit och driftighet, men tilltagande sjuklighet föranledde honom att afsäga sig uppdraget ss. fullmäktig vid 1823 års riksdag; med någorlunda återvunnen hälsa kunde han dock representera stiftet vid den långvariga riksd. 1829-30. Led. af Evang. sällsk. 1812, af samf. Pro fide 1815. LNO 1830. Efter svåra plågor afled han 27 jan. 1834. Sällsynta ämbetsgåfvor och varmt nit för ordning och skick utmärkte hans prästagarning.

G. 1802 m. *Anna Röö*, f. 26/8 1784, replagaredotter fr. Helsingfors.

Af 7 barn: *Beata Johanna*, f. 11/4 1803, svagsint, d. på Runsvik i Tuna 10/12 1840 efter 23 års sjukdom; *Carolina Sofia*, f. 12/7 1804, g. 8/7 1842 i Tuna m. kollega L. F. Weinberg i Östersund; *Carl Sigurd*, f. 18/6 1806, hofrättsnotarie 1830, tullfiskal i Haparanda, d. där 2/2 1854; *Anna Rosina*, f. 31/8 1810, d. i Brunflo 2/10 1813; *Daniel Adolf*, f. 21/8 1811, d. 18/3 1814; *Rolf Oscar*, f. 27/8 1813, d. i Tuna 15/7 1821.

Tr.: *Lamicum carmen Abu-Ismaelis Tograi*, latine explicatum, p. 1, præs. G. *Gadolin*. Aboæ 1790. - *Stricturæ quædam criticæ in historiam Alandiæ maris Baltici insula*, præs. *J. Bilmark*, ib. 1792. - Predikningar på vår frelsares födelses- och dödsdagar, jemte ett tal till nattvards-ungdomen hållne uti Sveaborgs garnizons-kyrka. Åbo 1807. - Predikan, hållen å första prästmötesdagen i Hernösand den 3 februarii 1812. Hsand 1812.

23. Dokt. **Johan Adolf Säve** (1836-58), f. 29 mars 1800 i Roma på Gotland, son af teol. lektorn d:r Pehr Säve och Fredrika Strålenhjelms.

Stud. i Ups. ht. 1815, promov. fil. mag. 14 juni 1821, teol. kand. och utn. teol. docens ht. 1823, teol. licentiat vt. 1827, prästv. i Upsala 10 juni s. å., uppehöll Kalsenienska professurens föreläs. ht. 1823, teol. dogm. och moral. professurens läsåret 1824-25 samt sistnämnda professurs såväl föreläs. som examina 4 term. 1828-31. Uppförd å förslag till teologie adjunktur 1826, till Kalseniensk prof. 1829, till pastoral teol. prof. 1830 och moral. prof. 1831. År 1829 i juli afreste han till England med uppdrag att taga kännedom om den Hazelwoodska skolan vid Birmingham, som utgjorde mönsterskola för Thomas Hills pedagogiska metod, och det var Säves gynnsamma utlåtande, som väsentligen bidrog till upprättande af den Hillska skolan å Barnängen, i hvars organisation han deltog och där han ock var lärare i kristendom och svenska språket åren 1830-31. Under resan besökte han äfven Danmark och Frankrike. Utn. e. o. teol. adjunkt vid Upsala univ. 1833, kanslist i prästeståndet under riksdagen 1834-35. Erhöll kgl. fullmakt ss. khde i Tuna pastorat 1835, tillträdde 1836 samt installerades vid visitationen 25 juli följ. år af biskop Franzén, honor. prost 1837, vice præses vid prästmötet i Hsand 1839, promov. teol. d:r 14 juni 1845. År 1849 beviljade kgl. Maj:t, med afseende på prosten och khden dokt. Säves utmärkta teologiska lärdom och öfriga förtjänster, hans ansökan om återfående af extra ansökningsrätt till regala pastorater, som honom i egenskap af akademisk lärare förut tillkommit. Han utnämndes 15 jan. 1858 till khde i Mariestads pastorat med tilltr. s. å. och tillhör därefter Skara stift. Han representerade Hsands stift under riksdagarna. 1840, 44, 47, 50, 53, 56 samt Skara stift 1859, 62 och 65. Uppfördes å biskopsförslag i 3. rummet till Hsand 1847, 2. rummet till Kalmar 1851 samt i 2. rummet till Visby 1858; præses vid prästmötet i Skara juni 1865. LNO 1850. Afled 25 febr. 1873 i Mariestad. Såväl i teologiskt som politiskt afseende intog han en utprägladt frisinnad ställning.

G. 21/4 1836 m. *Mathilda Lovisa Muncktell*, f. 24/6 1808, dotter af khden i Ihrsta, Västerås stift, d:r J. Fr. Muncktell och Christina Charlotta Nohrborg.

Barn: *Hjalmar Fredr. August*, f. 1/3 1839 i Tuna, fil. d:r, utn. rektor vid Karlskrona h. läroverk, d. 6/2 1871 i Hälsingborg; *Theofron Adolf*, f. 24/7 1842, fil. d:r, rektor i Karlstad, ledamot af riksdagens 1. kammare; *Mathilda Charlotta*, f. 28/8 1846, g. 1873 m. v. häradshöfd. J. S. Heurlin, änka 1881; *Carolina Amalia*, f. 3/3 1851, g. 1870 m. grosshandl. Oscar L. F. Cassel i Sthm.

Tr.: *Vaticinia prophetæ Habacuc latine versa & notis illustrata*, præses. *G. O. Sjögren*, p. 1. Ups. 1817. *Isaiæ Presbyteri carmen in Tamerlanem e syriaco latine versum*, p. 1, præses. *G. Knös*, ib. 1821. - *De diverso T. Livii & Corn. Taciti ingenio historico*, ipse præses. ib. 1822. - *De æterna Dei prædestinatione*, præses. *A. Hultén*. ib. 1825 (pro cand. theol.). - *De idea providentiæ ejusdemque ad theoriam revelationis habitu et momento*, p. 1, 2. Ups. 1828. - *De institutione ministrorum ecclesiæ*, p. 1-3, ib. 1830-31. - *Om Hamiltonska språkundervisningsmetoden . . . (i Mimer h. 4)*. Sthm

1830 (anon.). - Anteckningar öfver Universiteterna i England. Under en resa derstädes åren 1829-30. Sthm 1831. - Religionsbetraktelser för barn. Tillegnade svenska mödrar [af *Anna Lætitia Barbauld*, öfvers. af J. A. Säve]. Sthm 1833, uppl. 2, 1838 (anon.). - Jubelpredikan på första Advents-söndagen år 1841 hållen i Tuna kyrka. Sundsv. 1841. - Nykterhetspredikan hållen i Umeå stadskyrka . . . 28 aug. 1843, ib. 1843. - Svar på frågan: Hvarföre är du en kristen, öfvers. ib. 1853. - Om de fransyska elementarläroverken och folkskolorna. Reseanteckningar. Sthm 1857. - Jubelpredikan öfver Sveriges och Norges förening, hållen i Mariestads kyrka den 4 nov. 1864, och såsom bihang därtill: Tal vid konung Carl XIV Johans regeringsjubileum, hållet i Tuna kyrka d. 5 febr. 1843. Mariestad 1864. - Theologiska studier öfver Uppenbarelsen och den Heliga skrift, Afh. vid prästmötet i Skara 1865. Mariest. 1865. - Om vår tids pietism och ortodoxism inom den svenska evangelisk-lutherska kyrkan (i tidskr. *Framtiden* 1870) (anon.). - Kritik öfver kommitterades Kateches-förslag (i *Sthms Dagblad*, d. 18-22 okt. 1872). - Medarbetande utgifvare af Revisionsförsök öfver gamla bibelöfversättningen. *Matthæi evangelium* af B. S. B. [?: I. Bergman, J. A. Säve och J. Backlund]. Hsand 1846. - Åtskilliga recensioner samt yttranden till protokollet vid 10 riksdagar i Prästeståndet och Första kammaren.

Efter d:r Säves afflyttning afskiljdes Stöde såsom egen församling från Tuna pastorat.

24. **Johan Thelberg** (1860-88), f. 11 maj 1816 i Indal, son af nämndeman Per Jonsson och Elisabeth Thelberg. Stud. i Upsala vt. 1838, prästv. 24 jan. 1841 till past.adj. i Indal, förestod bruks- och kapellpredikant-tjänsten i Viksjö juni-juli 1841, återgick sedan till Indal som adj., vakanspred. i Viksjö dec. s. å., vice komm. i Skog juli 1846, t. f. past. i Säbrå 1 juni 1851; past.ex. 29 sept. 1859. Efter att i nära 10 år tjänstgjort i Säbrå sökte och erhöll han Tuna pastorat sept. 1860 samt tillträdde 1 okt. s. å. Vid afskedet från Säbrå förärade församlingen honom en vacker minnesgåfva i silfver. Predikant vid prästmötet i Hsand 1877; utn. kontraktsprost i Medelpads kontrakt 3 apr. 1880. Biskopsvisitation hölls här 1881. I ungdomsåren begåfvad med mycken fysisk styrka, bibehöll prostens ännu på äldre dagar sitt ståtliga utseende och sitt glada och hurtiga sinne. LNO 1882. Afled 18 maj 1888.

G. 1) 17/8 1847 m. *Angelique Constance Beate Sophie Caroline Hummerhielm*, f. 17/12 1819, dotter af postinspektoren i Hsand, kaptenen frih. Erik Joh. H. och Constance Magnet; d. i Säbrå biskopsgård 14/3 1852;

2) 13/12 1853 m. den föregående syster *Syster Ulrika Augusta Emilia Hummerhielm*, f. 12/10 1826. Som änka flyttade hon först till Håsjö och dog i Östersund 8/12 1904.

Barn i förra giftet: *Per Johan (Janne) Nathanael*, f. 24/11 1848 i Skog, prakt. läkare i New York, blind genom olyckshändelse, g. m. Elisabeth Burr, läkare och professor i Vassar College i Poughkeepsie; *Angelique Constance*, f. 24/5 1850, d. 22/9 i Skog s. å.; *Martin Gabriel*, f. 29/3 1852, d. 14/4 s. å. i Säbrå. - I senare giftet: *Gustaf Jonathan*, f. 19/10 1854 i Säbrå, stud. i Upsala 1876, deltog ss. sångare i Pariserfärden 1878, begaf sig till Amerika 1886, där han redan hade 2:ne bröder,

antog namnet *Thalberg* och gjorde sig känd ss. impressario och författare samt utöfvade en uppmärksammas föreläsareverksamhet, d. ogift i Sthm 22/8 1917; *Syster Angelique*, f. 22/4 1856, g. 2/10 1885 m. Harald Wedholm, prost o. khde i Hammerdal; *Ester Emilia*, f. 1/6 1858, ogift, bosatt i Östersund; *Martin Ansgarius*, f. 2/2 1860, prakt. läkare i NewYork, återkom till Sverige 1902 och afl. med. lic. ex. i Upsala, prakt. läkare i Nynäshamn, d. 26/9 1921 å Serafimerlasarettet i Sthm, begr. i Sorunda, g. m. Eva Duryea.

Tr.: Afskedspredikan hållen i Wiksjö kyrka 5 sönd. eft. Tref. 1846. Hsand. - Pred. på Joh. Döparens dag (i Predikn. öfver Sv. kyrkans nya högmessotexter, årg. 1. Sthm 1862). - Ord talade vid expeditions-kronofogden J. Åslunds jordfästn. i Tuna kyrkogård 10 okt. 1872. Hsand. - Pred. på första prästmötesdagen 28 aug. 1877 (i prästmöteshandlingarna). - Pred. på 10. Sönd. eft. Tref. (i Predilm. af Hsands stifts prester, 2. 1884).

25. **Johan Alexius Rydén** (1891-1908), khde i Öfver-Kalix, utn. till khde i Tuna och Attmar 30 okt. 1891 och tilltr. genast, men frånträdde redan 1 febr. 1892 Attmar, som då afskildes till eget pastorat. Sist khde i *Ramsele*.

26. **Axel Alfred Wilhelm Werner Ohlsson** (1908-17), f. 25 okt. 1848 i Malsta s:n i Upland, son af inspektor Per Ohlson och Ottiliana Mathilda Augusta Westman. Efter studier i Gefle stud. i Upsala ht. 1871, inskrefs i teol. fak. ht. 1874; prästv. 8 juli 1885, utn. till komm. i Lockne 27 apr. 1886, tilltr. s. å., 2. komm. i Umeå landsförs. 15 nov. 1890, tilltr. 1 maj 1892; folkskoleinspektör 1893-98; utn. khde i Tuna 9 apr. 1908, tilltr. s. å. Under en fisketur å sjön Marmen 7 aug. 1917 träffades han af ett slaganfall och föll i vattnet. Hans dräng, som befann sig i båten, lyckades genast draga upp honom, svaga lifstecken visade sig till en början, men inom några minuter var allt slut. (*C. Åkerberg*, Minnestal vid prästmötet i Hsand 1919.)

G. 12/7 1886 m. *Robertine Gertrud Eugénie Bruce*, f. Sthm 17/3 1848, dotter till Robert Edvard Bruce Bey, öfverste i turkisk tjänst, och Anne Eliza Labatt.

Son: *Per Gustaf Werner*, f. i Lockne 3/9 1890.

KOMMINISTRAR.

(Flertalet bosatta i Stöde.)

1.° Herr **Erik** i Stöde uppförd af *Tunæus* som kapellan 1476.

2. **Johannes Caroli** [1590-1601], här khde n. 9.

3. **Andreas Matthiæ** (1613-30). I Älfsborgs lösens handlingar 1613-19, där han uppföres som kapellan, är antecknad, att han i under-

dånighet förmodar att blifva förskonad från de två första årens utlagor, emedan han såsom kapellan i Rödön under den danska fejden genom vådeld mist allt det han ägde och »kom hit een blott karll». Han bodde i Vattjom, där hans svärfader khden herr Hans genom jordabyte år 1605 förvärfvat ett hemman. Kapellanen pliktade 1627 för ogild väg och blef 1630 khde i *Skön*.

4. **Ericus Laurentii Logius** (1634-67), f. i Lo i Stöde. Stud. i Upsala 2 maj 1631, uppföres ss. kaplan här, boende i Lunde 1634, sedan i Runsvik. I lön erhöll han 1 skeppa korn af hvar rök, utom vanligt tillskott af pastor. Var prästerskapets ombud på riksdagen 1644, hvars beslut han undertecknat. Af sin måg köpte han hemmanet Edsta i febr. 1643 och klagar på tinget 1655, att han lider intrång af grannarna på sina åkerstycken. På tinget i nov. 1661 begärde herr Erik, kaplan i Tuna; betalning för den gästning, som Baggeknektarnes officerare hos honom gjort hade, näml. 32 måltider med öl och brännvin samt mat, och lät sig omsider benöja för allt tillhopa med 20 dlr kmt. Med hustrun lär han fått någon förmögenhet och ägde ett litet bibliotek på 60 böcker. När sonen tillträdde Edstahemmanet 1667, befriades Logius och hans hustru från kvarntullens erläggande, men han afled kort därpå.

G. m. *Margareta Erihsdotter*, från Njurunda, ofärdig så att hon måste nyttja träben.

Flera barn, som stannade inom allmogeklassen. En dotter g. m. Mats Mårtensson i Edsta, som gaf sig till knekt och sålde sitt hemman åt svärfadern.

5. **Johannes N. Ask** (1668-70), utn. till kapellan i Stöde 1668, bodde i Fanbyn, men fick redan 1670 transport till sacellanien i sin födelsesocken *Ullånger*.

6. **Petrus Henrici Hogzelius** (1670-98), f. 1638 i Ljude by, Högsjö sn, fadern hette Henrik Olsson. Efter studier i Hsand stud. i Upsala 22 okt. 1664, adj. i Sollefteå 1667, skall ha tillträdt här 1670, blef för åtskilliga i följd af dryckenskap begångna tjänsteförseelser och för otidigheter mot sin förman prosten Lidman suspenderad 1692, under hvilken tid past.adj. M. Groth förordnades till vice komminister mot 1/3 af lönen. Vid prästmötet febr. 1694 återinsattes H. i ämbetet, och prosten Abraham Burman anmodades att vid hemresan inställa herr Pehr i församlingen; sockneborna spjånade mot att återtaga honom, men läto sig slutligen bevekas. Han begrofs 14 aug. 1698. Lär hafva bott på Bagg- eller Prästnåset.

G. m. *Catharina Joensdotter Gråå* från Sthm, uppfödd hos superintendenten P. Steuchius, lär äfven varit benägen för dryckenskap, lefde ännu 1724, tydligen i armod.

Af barnen: *Christina*, d. begr. 9/3 1735 i Stöde, 50 år g.; *Malin*, f. 1687, begr. 18/1 1688; *Henrik*, döpt 15/1 1689, begr. 7/4 s. å.; *Petrus*, döpt 2/7 1690, emigrerade till Holland; *Catharina*, f. 1692, begr. 25/3 1699; *Elisabeth*, f. 1697, begr. 1699; *Jonas*, g. m. madam Anna Polack.

7. **Nils Brebelius** (1700-26), f. 1650 i Anundsjö, son af bonden Nils Jonsson i Bredbyn. Stud. i Upsala 20 okt. 1679, adj. hos khde Porszelius i Torsåker 1688, nådårspred. i Hammerdal, blef nådårspred. efter företrädaren komm. Hogzelius 1698 samt tilltr. här ss. komm. 1700, men ville dock ej konservera sterbhuset. Han ägde god begåfning och tämlig beläsenhet, skref god handstil, hans predikningar voro efter tidens mått försvarliga, men han hade svårighet att uttrycka sig, hvadan han särskilt på ålderdomen i sitt tal inblandade löjliga mellansatser. Råkade ofta ut för Bacchus på sina bygderesor och var såsom ogift mindre mån om sitt yttre. Lefde i stillhet inhyses hos en bonde i Kärfsta och bodde i en nattstuga öfver portgången, som ännu 1763 stod kvar, honom till åminnelse. Afled pärmässodagen 1726.

8. **Hans Sandberg** (1726-53), f. 18 dec. 1680 i Nordingrå, son af bonden Erik Larsson i Geresta och hustru Anna. Han kunde i sitt 20:de år ej läsa i bok, men af fruktan för krigstjänst tog han 1702 vid 21 års ålder inträde i Hsands skola och blef 6 sept. 1712 stud. i Upsala, då nära 32 år gammal. Prästv. 24 nov. 1713 till adj. hos prosten Omnberg i Nordingrå, stannade där i 6 år, till dess han allahelgonadagen 1719 hitkom ss. Brebelii medhjälpare, och blef hans efterträdare 1726. Predikant vid prästmötet 1729. Han var af ett stilla saktmodigt sinnelag, dog af slag 27 mars 1753 och begrofs af prosten Söderström 13 maj.

G. 16/2 1720 i Nordingrå m. *Justina Hornæa*, dotter till komm. P. Hornæus i Nordingrå, sängliggande efter ett olycksfall, d. 12/5 1752.

Barn: *Petrus*, f. 6/6 1722, stud. 1742, auskultant i Svea hofrätt, inspektor på Vilunda säteri i Upland och sekreterare hos kapten Börje Schechta och hans änka Marg. Silfversparre; *Anna Helena*, f. 11/2 1725, g. 1749 m. efterträdaren, slutl. khden i Refsund M. Nordenström.

9. **Magnus Nordenström** (1754-71) hitkom i jan. 1748 som medhjälpare åt företrädaren och blef hans måg. Ehuru ej uppförd å konsist. förslag, begärdes han af Stödeborna till kaplan i juni 1753, enär han i 10 år varit präst samt genom studier, ämbetsdrift och lefverne haft förhoppning att ernå tjänsten. Dessutom hade han efter sin afl. svärfader

en skattegård i Stöde, hvadan det vore för församlingen en stor lisa att slippa förse honom med husrum, hvartill de ej annars någon lägenhet ägde. Sedan den i första förslagsrummet uppförde kollega Sv. Tunvall frånträdt förslaget, befarande missförstånd och ringa förtroende, uppsattes N. i stället och fick 13 febr. 1754 fullmakt å tjänsten. Tilltr. som khde i Refsund 1771. Hans beskrifning öfver Stöde socken, som först i våra dagar utgifvits af trycket, vittnar om hans stora intresse för traktens natur- och kulturhistoria. Se vidare *Refsund*.

10. Mag. **Aestan Harlin** (1771-79). Under hans tid inköpte Stödeborna 26 nov. 1773 i Böle by till komm. boställe en hemmansdel, som försågs med åbyggnad och hvilken Harlin uppbrukade till 15 t:rs afkastning. Sist khde i *Nätra*.

11. Mag. **Isac Norberg** (1780-1800), khde i *Gudmundrå*.

12. **Johan Zelberg** (1800-05), f. i Gellivare 19 mars 1752, son af khden i Skön J. Zelberg. Inskrefs i Hsands gymn. 1770 och blef stud. i Upsala 1774, prästv. till adj. åt sin fader 17 dec. 1775, nådårspräst efter honom i Skön 10 jan. 1781; tjänstgjorde därefter i Ströms, Arnäs och Bjärträ församlingar samt var 1800 en kortare tid medhjälpare åt prosten D. Frisendahl i Ragunda, till dess han i maj s. å. tillträdde komministraturen i Stöde. Strax före hans hitkomst hade Stödeborna gjort ett försök att egenmäktigt få disponera öfver Stöde prästbord, men detta tillbakavisades af K. maj:t 14 nov. 1799. Zelberg tillträdde prästbordet mot en summa af 150 rdr riksg. till företrädaren, mag. Norberg, som genom sin drift upparbetat det till 5 gånger större afkastning än då han mottog det. Zelberg afled ogift 29 maj 1805.

13. **Ericus Nicolai Rosell** (1806-21), f. 22 apr. 1751, bondson från Selånger, stud. i Upsala vt. 1776, prästv. 23 sept. 1779 till adj. åt khden Eurenus i Rödön, nådårspräst därst. 1783; adj. på Alnön 1786 och nådårspräst. 1788, adj. i Selånger 1791, predikant vid Bremön och Löröudds fiskarekapell 7 mars 1798 och tillika hörare vid Sundsvalls pedagogi april 1803; utn. komm. i Stöde 19 mars 1806. Afled 7 maj 1821.

G. 28/4 1799 på Björkön, Njurunda, m. *Maria Björklund*, änka efter mönster-skrifvaren Olof Sjödin.

14. **Anders Hasselgren** (1822-32), f. 19 mars 1772 i Hässjö, son af hemmansägaren Anders Andersson i Öngård och Catharina Pers-

dotter. Ehuru föräldrarna voro mindre bemedlade, sattes sonen i Hsands skola och blef efter 11 års studier stud. i Upsala vt. 1795, men nödgades redan följande år på grund af medellöshet återvända hem; af böjelse för prästkallet sökte och erhöll han domkapitlets tillstånd att prästvigas, hvilket skedde 2 juli 1797. Han förordnades då till medhjälpare åt prosten O. Nordenström i Offerdal, blef 1810 komm. adj. i annexförsamlingen Alsen samt v. komm. där 1816. Efter att i 25 års tid verkat inom Offerdals pastorat, där han genom goda ämbetsgåfvor, gladt och okonstladt umgängessätt förvärfvat åhörarnes tillgifvenhet, erhöll han i mars 1822 fullmakt ss. komm. i Tuna-Stöde och tilltr. s. å. Med samma pliktrohet skötte han äfven här sin tjänst. Till och med dagen före sin död höll han katekesförhör i kyrkan och afled efter ett dygns plågor 28 okt. 1832.

G. 1810 m. *Anna Märta Nordenström*, dotter af kontr.prosten O. Nordenström i Offerdal och Sara Genberg; d. i Stöde 16/5 1864.

Barn: *Karin*, f. 2/6 1811 i Alsen; *Olof*, f. 18/8 1815 ibid., komm. i Lit-Häggenås.

15. **Olof Tannlund** (1835-53), f. 23 dec. 1782, fadern var torpare i byn Tand, Lockne s:n. Stud. i Upsala 6 okt. 1807, prästv. till adj. i Stigsjö 1808, past. adj. i Refsund 26 juli s. å., v. komm. i Sveg 12 juli 1809, v. kapellpred. i Linsell 2 juli 1810, komm. adj. i Ragunda febr. 1811, kapellpred. i Linsell s. å., komm. adj. i Brunflo-Lockne 1 juli 1812, nådarspred. i Hallen 12 okt. 1814, v. komm. på Frösön 10 apr. 1816, i Lockne 15 maj s. å., komm. adj. i Stöde 11 sept. 1816, adj. i Njurunda 5 apr. 1820, e. socknepredikant i Ytterlännäs 23 maj 1822; utn. komm. i Stöde 21 aug. 1834, tilltr. 1 maj 1835; v. pastor. Afled 10 febr. 1853 på Lillhem.

G. 1) 1810 m. *Märta Helena Tunström*, f. 1784, dotter af hattmakaren T. i Sundsvall, d. i barnsäng i Ytterlännäs 24/7 1828;

2) m. *Christina Wilhelmina Åkerblom*, som erhöll 2 nådår.

Barn i förra giftet: *Sara Märta*, f. 1811; *Inga Catharina*, f. 20/2 1814 i Lockne, g. 19/9 1843 m. kronolänsman Carl Petter Wahlström i Anundsjö; *Erik Olof Philip*, f. 20/11 1815 i Hallen, komm. i Tuna-Attmar; *Sofia Ulrika*, f. 5/5 1818 i Stöde, ogift; *Helena Johanna*, ogift; *Annette Christina*, f. i Näs 23/6 1823; *Mathias Martin Emanuel*, f. 25/12 1825. - I senare giftet: *Wilhelm Petter Emanuel*, f. på Bollsta 12/10 1831; *Brita Maria Augusta*, f. 13/8 1835 i Stöde; *Jacob Frans Oscar*, f. 25/7 1837, köpman i Östersund, d. därst. 24/1 1925; *Emma Charlotta Mathilda*, f. 1/10 1840.

KOMMINISTRAR i ATTMAR.

1. **Isacus Olai Alstadius**¹ (1639-52), f. i Tuna 1602. Attmarborna begärde i skrifvelse till Upsala domkapitel 1639 full kyrkotjänst

¹ Af Tunæus oriktigt identifierad med komm. Isak. Ol. Dahlström i Indal.

eller särskild kapellan och önskade därtill antaga dn. Isacum Olai, som var där infödd och då ingen lägenhet hade och med hvilken de ingått öfverenskommelse, pastors omsorg förutan. Prosten Henr. Laurentii i Selånger betygade riktigheten af hvad de andragit, isynnerhet beträffande deras mödosamma och farliga väg till moderkyrkan öfver sjön Marinen höst och vår, och tillstyrkte deras anhållan. Men församlingen khde herr Carl Bröms ville ej foga sig däri, framhållande att gudstjänsten mycket väl kunde dupliceras liksom i hans faders tid, då t. o. m. de båda församlingskyrkorna hade vin och oblat tillhopa; äfven sacellanen herr E. Logius protesterade mot denna inskränkning i hans tjänsteförmåner. (Hdmh. 4/7, 25/9, 21/10, 18/11 1639). Domkapitlet fäste dock intet afseende vid dessa gensagor och utfärdade troligen i okt. s. å. förordnande för Alstadius. Han tillträdde som stadskomminister i Sundsvall 1652, sist khde i *Refsund* n. 12.

2. **Jonas Olai Kenæsius** (1654-58), sannolikt från Känsjö i Häggdånger. Blef stud. i Upsala 15 nov. 1629; förordn. 20 mars 1643 till v. past. i Ytterhogdal och skulle, sedan den nye khden därst. Er. Gestricius tillträdt, öfvertaga hans förra tjänst som sacellan i Ljusdal. Följande år sändes han som medhjälpare åt den blinde khden Isak Clarman i Hälsinglands Tuna (Udpr. 14/5 1644) och återfinnes 1646 som komm. i Nätra, men blef ej där af församlingen vedertagen. Fick i stället följande år 1647 transport till Indal, synes åren 1652-53 varit sacellan i Säbrå och blef omsider 1654 komm. i Attmar. »Inbilsk och besynnerlig i sitt uppförande, säger *Tunæus*, fick han öknamnet Polack, som han måste hålla till godo, såväl i privata sammankomster, som ock i protokollen, där han kallas her Jon Polack.» Det senare besannar sig, ty i tingsprotokollet 2 dec. 1657 heter det: Sacellanus i Attmars socken vällärde herr Jonas Pålack fordrade af Simon Hindersson i Spexstad betalning för det Simon kört med hans ök i 7 dagar. Simon skulle ge Hr Joen 14 mark kmt. *Tunæus* tillägger: »Han säges ej heller haft synnerlig ynnest hos sina förmån, ty han ville ej gema veta af någon subordination, utan förkastade all hierarki», hvilket nog utgör förklaringen till hans täta ombyten af tjänster. Död 1658.

G. m. *Magdalena Stigzelia*, dotter af prosten N. Stigzelius i Ljustorp, omg. m. efterträdaren.

Sonen *Olof* antog efter födelseorten Offne by i Attmar tillnamnet *Hoffnerus* och blef slutligen komm. i Umeå ldfg.

3. **Olof Kiörning** (1659-1701), f. 1627 i Nordingrå, son af bonden Olof Göransson i Kjørninge by och hans hustru Anna. Inskrefs

i Hsands gymn. ht. 1651 och blef stud. i Upsala 30 juni 1655, kollega i Hsands skolas 1. klass 1656, blef under löfte om konservation komm. här i Attmar 1659, var närvarande på prästmötet i Hsand i febr. 1664. Vid samma tillfälle androg Medelpadsprosten Arctman, att Attmarsborna ej ville låta sin sacellan göra någon tjänst i Tuna och dn. sacellanus är ej heller lydig pastor. Sacellanus admonerades till lydaktighet emot sin förman och pastor. Afled 27 mars 1701 och begrofs i Attmars kyrka.

G. m. företrädarens änka *Magdalena Stigzelia*, d. 1708.

Af barnen: *Petrus*, f. 1658, prost och khde i Tuna; *Georg*, f. 1669, faderns efterträdare som komm.

4. Mag. **Georg Kjørning** (1701-10), f. 1669, företrädarens yngsta son. Stud. i Upsala 10 sept. 1687, var under studenttiden informator hos khden Erik Frondin i Wåla; prästv. 1691 till adj. åt fadern, men fullföljde sina studier för graden och promov. till fil. mag. 1700. Efterträdde fadern 1701. Responderade »med distinction» på prästmötet 1704, var en lärd man, stor linguist - d. v. s. skicklig i de döda språken - och hade erbjudit sig att presidera, hvilket åtminstone vittnar om själförtroende. Afled 1 jan. 1710.

G. 29/9 1701 i Tuna prästgård m. *Inga Carlsdotter Hög*, dotter till borgmäst. Carl Hög i Söderhamn och dotterdotter till prosten O. Lidman här i Tuna; omg. m. efterträdaren.

Barn: *Olof*, f. 31/8 1704, biskop i Hsands stift; *Anna Greta*, f. 2/2 1706, g. m. gästgifvaren Augustin Aug. Bång i Fjäl; d. 29/10 1777, begr. i Hässjö kyrka.

Tr.: Περιτηçγερωριος, p. 1, 2, præs. *A. Goeding et H. Wallerius*. Ups. 1698-99.

5. **Christopher Hellberg** (1711-45), f. 1677 i Hsand, son till kollegan, sedan khden i Ljustorp Eric Hellberg. Intogs i Hsands gymn. 1692, stud. i Upsala 20 sept. 1695, prästv. till adj. hos fadern i Ljustorp 1701, tillträdde ss. komm. i Attmar 1711 under konservation. Predikant vid prästmötet i Hsand 17 jan. 1717. Undergick past. ex. 29 aug. 1733, konsist. till nöje och sig till vackert beröm, och kom s. å. på förslag till Sollefteå pastorat. Ehuru han var känd ss. en i studier mogen och förtjänt prästman, stannade han vid denna ringa lägenhet till sin död 28 juni 1745.

G. 1711 m. *Inga Hög*, företrädarens änka, som afled i hög ålder 1762.

Barn: *Barbara*, f. 2/2 1712, g. 11/1 1740 m. kollega Sven Tunvall i Sundsvall; *Catharina*, f. 10/10 1713, g. m. efterträdaren, komm. J. Starin; *Ingrid*, f. 1719, g. 1748 m. khden i Sidensjö J. Lidiin; *Erik*, f. 15/10 1721, eloqu. lektor i Hsand, d. 15/5 1768; *Georg*, f. 1723, fil. kand., d. 29/5 1751 af lungrot ss. informator hos assessor O. J. Dahlman på sätesgården Hinseberg, Näsby s:n i Nerike.

6. **Johan Eriksson Starin** (1747-75), f. 16 aug. 1712, bondson från byn Starred, Stigsjö s:n. Kom 1725 till Hsands skola, stud. i Upsala 10 sept. 1734, prästv. 13 dec. 1741 till adj. åt komm. Sellin i Stigsjö, adj. i Attmar åt komm. Hellberg 21 dec. 1743, nådårspred. efter honom och utn. komm. 5 nov. 1746 m. tilltr. 1 maj 1747. På grund af sjuklighet måste han mycket anlita läkare, i synnerhet från sommaren 1772, då tecken började spåras till den tärande sjukdom i halsen och tungan, som ändade hans dagar. Han predikade sista gången 24 okt. 1773 och afled 25 febr. 1775.

G. 17/1 1745 m. företrädarens dotter *Catharina Hellberg*, d. 2/11 1781.

Tvänne döttrar: *Ingrid* och *Greta*, döda unga.

7. **Per Nic. Forsström** (1776-1806), f. 19 maj 1734, bondson från Sörfors by i Attmar. Inskrefs i Hsands skola 1746, stud. vt. 1761, prästv. 31 maj 1767 till adj. hos khden J. Löfmark i Tuna, nådårspred. i Borgsjö 1773, utn. komm. i Attmar 13 dec. 1775, tilltr. 1776. Afled 8 juli 1806 »efter berömlig vandel och sorgfällig herdaomsorg». Han hade en bror Abraham, som år 1780 vistades ss. skomakare i Weissenstein, hörande under Revals distrikt. Komm. Forsström efterlyste honom i febr. 1796, då deras fader aflidit.

G. 29/6 1777 m. *Margareta Forsius*, f. 1758, dotter till regem.skr. Pehr Forsius och fosterdotter till brukspatron Daniel Qvist på Lögdön; d. 28/4 1831 på Sörfors. De hade 16 barn, af hvilka 8 dogo späda.

Af barnen: *Per Daniel*, f. 15/3 1778, apotekare i Köping, d. 1809; *Nils Johan*, f. 31/10 1779; *Babba Ingeborg*, f. 2/8 1781, d. 15/2 1782; *Barbara Sophia*, f. 21/1 1783, g. 1817 m. komm. Pehr Grenholm i Rödön-Ås; *Anna Margareta*, f. 17/6 1784, g. 1817 m. kommiss.landtm. Johan Ström, bosatt i Delsbo, omg. 1834 m. sin svåger komm. P. Grenholm; *Sven*, f. 4/4 1786, koopwerdie-styrman, sedan arbetare på Sörfors bruk, d. 12/11 1834; *Carl*, f. 10/5 1787, d. 11/5 s. å.; *Catharina Ingeborg*, f. 13/4 1788, d. 5/8 s. å.; *Aurora Ingeborg*, f. 19/8 1789, d. 27/8 s. å.; *Catharina Elisabeth*, f. 19/8 1789, tvill., d. 28/8 s. å.; *Catharina Elisabeth*, f. 25/9 1791, d. 28/6 1793; *Aurora Ingeborg*, f. 22/12 1792 d. 30/8 1793; *Olof*, f. 11/1 1795, apotekare i Vaxholm, d. i Ås s:n, Jämtl. 2/6 1869; *Carl Abraham*, f. 28/12 1796; *Catharina Elisabeth*, f. 18/8 1798.

8. **Daniel Orstadius** (1809-12), sist khde i *Gudmundrå*, n. 20.

9. **Johan Henrik Örberg** (1812-44), f. 7 juni 1772, fadern var klockare i Skön. Stud. vt. 1793, prästv. 2 juli 1797 till adj. åt khde J. Boding i Skön, nådårspred. därst. 1799 samt åter past.adj. 1802; v. pastor i Njurunda. 1803, brukspred. vid Galtström 24 okt. 1804; utn. komm. i Attmar 1811, tilltr. 1812; respondens vid prästmötet i Hsand 1817, erhöll v. pastors namn och värdighet mars 1836. Afled 29 febr. 1844 efter 32 års trägen och trogen själavård här i Attmar, sörjd af alla,

som kände honom, den kärleksfulle vännen, den aktningsvärde medborgaren, den mogne rådgifvaren. Ministerialböckerna förde han med synnerlig omsorg. Han bodde i Karläng.

G. 1) m. *Erika Charlotta Edström*, f. 1760, syster till brukspatron Carl Edström på Horneströms pappersbruk i Ytterlännäs, d. 25/8 1834;

2) 9/12 1836 m. *Anna Elisabeth Billström*, f. 9/3 1792, dotter af komm. Jakob Billström i Helgum och änka efter komm. Olof Grafström i Torsåker-Ytterlännäs; d. 5/2 1885 på Skönsmon, 92 år 10 m. g.

Barn: *Margareta Charlotta*, f. 20/9 1797, g. 1824 m. predikanten P. S. Waseenius vid Lögdö o. Lagfors, sedan i Viksjö; *Erika Johanna*, f. 22/8 1800, g. 8/9 1825 m. komm. i Njurunda Henrik Nordgren.

10. Olof Daniel Genberg (1845-56), f. 11 okt. 1804 i Arnäs, son af prosten och khden i Bygdeå Jonas Genberg. Stud. i Upsala 27 apr. 1825, prästv. 16 dec. 1827 och 3 dagar senare utn. till pred. vid Robertsfors bruk i Bygdeå; komm. i Attmar nov. 1844, tilltr. 1 maj 1845. Afled här 19 juli 1856.

G. 6/1 1828 på Älfsbacka, Dalkarlså m. *Margareta Catharina Turdfjæll*, f. 14/3 1804, dotter af majoren Nils Jakob Turdfjæll och Elsa Marg. Grahn, prost-dotter fr. Piteå. K. Maj:t beviljade änkan och barnen 2 extra nådår 28/11 1856, d. 2/2 1892.

Barn: *Maria Margareta*, f. 23/2 1829, d. 20/5 d. å.; *Johanna Vilhelmina*, f. 10/7 1830, g. m. P. Bylund; *Nils Jonas*, f. 20/6 1832; *Carl Olof*, f. 1834, emigrerade till N. Amerika; *Jakob Erik*, f. 1837, smidesverkmästare i Nyköping 1863, förvaltare vid Byvalla 1873; *Christina Charlotta*, f. 1840, var ogift 1876.

Enligt kgl. brefvet 8 apr. 1859 skulle annexprästabordet »Bränslerna» i Attmar afsöndras till komministerboställe, under villkor att Attmars församling åtog sig att därå uppföra nödig åbyggnad. Denna afsöndring tillkännagafs, då khdebefattningen i Tuna anslogs till ansökan 1859.

11. Erik Olof Philip Tannlund (1860-69), f. i Hallen 20 nov. 1815, son af komm. i Stöde Olof Tannlund. Stud. i Ups. 1837, men blef vt. 1838 relegerad och inskrefs ånyo vt. 1839; prästv. 24 jan. 1841, förordn. till adj. i Helgum, v. socknepred. i Fors s. å., komm.adj. i Borgsjö 1842, past. adj. i Sveg s. å., där t. f. pastor 5 febr. 1845, åter past. adj. 4 febr. 1846, t. f. past. i Hede 25 febr. s. å., komm. adj. i Rätan 18 mars s. å., t. f. past. i Hede 5 apr. 1854, utn. komm. i Vemdalen 29 sept. 1856, tilltr. 1857; utn. komm. i Attmar mars 1857, tilltr. 1 maj 1860, specim. för past.-ex. maj 1862. Anklagad för fylleri fick han på egen begäran afsked 6 okt. 1869. Afled i Stöde 27 dec. 1888.

G. m. *Margreta Cathrina Zetterberg*, f. 9/10 1824, dotter af komm. i Berg-Rätan G. W. Zetterberg.

Barn: *Anna*, f. 20/3 1848 i Rätan; *Nanna*, f. 14/4 1850, g. m. J. D. Wiklund,

d. i Östersund 21/6 1906; *Gustaf*, f. 22/11 1852; *Hanna Christina*, f. 24/9 1859 i Vemdalen.

12. **Johan Fredrik Bergström** (1870-73), f. 4 juni 1836 i Östersund, son till fanjunkaren vid Jämtl. fältjägare Johan Bergström och M. Roström. Stud. i Upsala vt. 1857, prästv. 3 mars 1861 och förordn. till adj. hos prosten O. Nordenson i Resele, v. komm. i Umeå stadsförsamling juni 1863, tjänstgjorde tillika som vikarie vid stadens h. läroverk under läsåret. Utn. till komm. på Alnön 9 jan. 1865, hvilken tjänst han afsade sig för att 31 aug. 1870 på förordnande mottaga komministerbefattningen i Tuna-Attmar, hvarå han erhållit fullmakt 18 juli s. å.; disp. för past. examen 11 febr. 1873 i Hsand, där han sjuknade och afled en vecka därefter 19 febr., endast 36 år 7 m. 15 d. g. Stilla, allvarlig och saknad af alla.

G. m. *Emfrid Elisabet Amalia Carleson*, f. 27/4 1841, dotter af kapellpred. i Viksjö E. U. Carleson, erhöll 2 extra nådår, d. i Torsåker 19/9 1898.

Barn: *Anna Dorotea*, f. å Alnön 29/5 1869, småskolelärarinna i Hsand; *Johan Erik*, f. i Attmar 17/10 1870, stud.-ex. i Upsala 1889, lärare vid Hola folkhögskola 1896-1903, folkskollärare i Los, Hälsingl., d. 22/2 1922, *Gabriel Fredrik*, f. 1/1 1872, komm. i Burträsk 1905, sedan khde i Ed och Selånger; *Johan Fredrik*, f. posthumus 24/8 1873, d. i Hsand 11/10 1891.

13. **Erik Johan Hellström** (1875-93), förste khde i *Attmar*.